

Wit is niet altijd schoon

Gilbert De Swert & Luc Simar (beiden ACV-studiedienst)

Aandoenlijk, een minister van Werk die zwart werk gaat witten dankzij dienstencheques van een nieuwe soort. Maar tegen welke prijs? De prijs van 's ministers zwarte kunst is hoog: de overheid gaat zich blauw betalen, het arbeidsrecht krijgt een bloedneus en een rood oog toegediend. Waarvoor allemaal? Om de ongelijkheid nog te vergroten.

Tekst en uitleg.

1. HET ARBEIDSRECHT WORDT TOEGETAKELD

Er komen twee soorten dienstenwerkers. Categorie A zijn degenen die tevoren of tegelijk werkloos of OCMW-er zijn. Categorie B verzamelt alle anderen – voornamelijk vrouwen die her en der 'gaan kuisen'!

A en B, zo worden ze ook onbeschroomd genoemd in de wetteksten. Ze krijgen dan ook een verschillend statuut. A-dienstenwerkers mogen pas na zes maand rekenen op een contract van onbepaalde duur en van ten minste halftijds. B-werknemers wordt dat na drie maand in het vooruitzicht gesteld, maar zonder een minimum aantal uren – een 'vast' contract van één of een halve dag per week kan dus perfect.

De eerste zes/drie maanden kan echter alles: contracten per dag voor *à la limite* één uur of een halve dag. Geen minimum aantal uren, geen minimum contractduur.

Het zijn evenzovele aanfluitingen van grote gewaarmerkte arbeidsrechtelijke beginselen. Er worden niet alleen twee soorten werkne-

mers gemaakt, naargelang hun uitgangspositie. Een tweedeling waartegen de anti-discriminatie wet moeiteloos in stelling kan gebracht worden.

Er wordt ook een nieuw soort arbeidsovereenkomst bruin gebakken – een amfibie tussen de wet van 1978 (gewoon arbeidscontract) en de wet van 1987 (tijdelijke arbeid en interim). Want opeenvolgende contracten van bepaalde duur kunnen onbeperkt tijdens de eerste zes/drie maand.

Ten slotte wordt de ondergrens van de arbeidswet zonder omhaal uitgeveegd: dienstenbanen mogen meteen beneden de drempel van 1/3-jobs en 3 uur per dag. Een precedent dat met onverholen genoeg zal aanvoerd worden voor kleine jobs in andere sectoren.

Samenvatting: het witten van werk zoals het zwart is, doet het arbeidsrecht vele blauwtjes (eigenlijk blauwen) oplopen. Overigens zonder de voorgeschreven procedure te volgen. De Nationale Arbeidsraad is over al die wijzigingen niet geraadpleegd. Bekend verhaal: de regering pleegt adviezen van de Raad van State te negeren (zie wet fiscale amnestie). De minister van Werk vraagt niet eens (wettelijk voorzien) advies. De dienstenchequewet 'in 't zwart' zou daarom wel eens 'in 't wit' een voetje kunnen gelicht worden: vernietiging.

2. DE OVERHEID JAAGT ZICH OP KOSTEN

Dienstenbedrijven (van welke soort ook) krijgen per uur 19,47 euro. Dat bedrag komt voor

13,27 euro rechtstreeks van de (federale) overheid en voor 6,2 euro van de gebruiker. Die particuliere gebruiker krijgt op zijn beurt per dienstencheque van 6,2 euro een fiscale aftrek van 30% = 1,86 euro. De betaling van een uur huishoudelijk werk komt dus in feite voor 4,34 euro van de gebruiker en voor 15,13 euro (ofte 78%) van overheidssubsidiëring. Die overheid wil dienstenbedrijven ook nog vrijstellen van BTW, maar zal daarmee allicht tegen 'Europa' zondigen, zeker waar het gaat om echte bedrijven.

Naast die 19,47 euro hebben dienstenbedrijven echter nog andere mogelijkheden, nog andere 'ruiven' om rond te komen voor loon (ongeveer 9 euro), bijkomende kosten (RSZ, vakantiegeld, gewaarborgd loon bij ziekte...) en omkadering. Zij kunnen zich namelijk ook bedienen uit de nog altijd vele banenplannen.

Om te beginnen de RSZ-verlagingen: de structurele verlaging van 400 euro per trimester + de extra verlaging voor lage lonen. Vervolgens de 'activeringen' (= een deel van de werkloosheidsuitkering als loonsubsidie): 500 euro per maand voor voltijdsen, navariant voor deeltijdsen. Ten slotte nog de specifieke tegemoetkomingen voor mensen in moeilijkheden (inschakelingsbedrijven, art. 60 OCMW). Volgens de Koning Boudewijnstichting betaalde de overheid op die manieren al bijna 8 euro per uur bijkomend aan de al bestaande dienstenbedrijven. Dat wordt zonder twijfel nog meer, want veel van die regelingen zijn intussen verhoogd. Maar laten we het op 8 euro extra per uur houden. Dat brengt de totale overheidssubsidie op 23,13 euro per uur. Of per dienstenjob van 1.280 uren per jaar (cf. Koning Boudewijnstichting): 29.600 euro, bijna 30.000 euro!

Ja maar, er zijn terugverdieneffecten, hoor je

de regering al roepen. Laten we niet overdrijven. Aan werkgeversbijdragen voor de RSZ zal niet veel meer overblijven na alle verlagingen. Ook de dienstenwerknemer krijgt als lageloner een serieuze verlaging van zijn persoonlijke RSZ-bijdrage. Diezelfde werknemer gaat ook zijn voordeel doen bij de belastingvermindering (het zogenaamd belastingkrediet) voor lage arbeidsinkomens. Aan belasting en RSZ zullen dus maar kleine beetje terugkomen.

Blijft de uitgespaarde werkloosheids- of OCMW-uitkering per gewerkt uur. Bij 20 euro gemiddeld per dag aan werkloosheid is dat 2,5 euro per uur. Maar niet alle dienstenwerknemers zullen werkloos zijn, enkel die van categorie A. Laten we goedgunstig veronderstellen dat één op twee A zal zijn, dan is dat een besparing van 1,25 euro per dienstenuur. Tellen we daar die kleine parafiscale beetje bij, dan komen we misschien tot terugverdieneffecten per uur van 2 euro tot - vooruit - 3 euro.

Dat zou de totale overheidssubsidie per dienstenuur brengen op 23,13 - 3 = 20 euro. Per job: 25.600 euro! Een dik miljoen oude Belgische franken.

TWEE VASTSTELLINGEN

1. De regering onderschat manifest het financiële plaatje van de dienstencheques. Ze voorziet, bovenop de 25 miljoen euro van 2003, voor dit jaar 66 miljoen euro extra. Van die investering van 66 miljoen rekt ze liefst 41 miljoen terug te krijgen: 11 aan sociale bijdragen, 8 aan belastingen, 22 aan niet te betalen werkloosheid. Die terugverdieneffecten zijn duidelijk en gewild met het vergrootglas bekeken. Er zal niet alleen meer toegestoken worden: fiscale aftrek dienstenche-

ques, banenplannen en andere tegemoetkomingen. Er zal ook veel minder terugkomen. Geen nood blijkbaar, die 66 miljoen wordt toch bij de sociale zekerheid (werknemers) gehaald.

2. Zwart werk wit maken is een kostelijke bedoening. Kost duidelijk veel geld, zeer veel geld. Wordt dat kostbare geld wel goed besteed?

Een werkvrouw kan nu bij u tot 8 uur per week zonder RSZ komen werken. Perfect legaal. Een typisch voorbeeld van grijs werk. De overheid kost dat niets. De vrouwen in kwestie zijn er financieel niet slechter aan toe dan met dienstencheques.

Voor wie zijn die dienstencheques dan wel goed? Voor de minister. Die hoopt dienstenbanen straks voor 25.000 te kunnen laten aantikken op het jobtelraam.

Goed zijn ze ook voor de dienstenbedrijven. Zij krijgen alvast 19,47 euro per uur. Een bedrag dat – puur toeval – overeenstemt met de gemiddelde kost van een interim in de

schoonmaak, en daar poetsen ze, voor zover geweten, nog niet met verlies. Ze kunnen zich bovendien te goed doen aan de ruime banenruiven.

Uitstekend zijn dienstencheques, ten slotte, voor de gebruikers. Die krijgen een dienstige werkvrouw voor 4,34 euro per uur ofte 175 BEF. Een koopje. Dat kan misschien interessant zijn voor bejaarden met weinig pensioen, maar die hebben al OCMW en andere poets- en hulpdiensten.

Het is vooral prettig voor tweeverdieners. Tweeverdieners, kaderleden en vrije beroepen mogen vele uren werken, ze compenseren dat door de tijd van anderen te kopen: kinderopvang, huishoudelijke arbeid. Dat kan omdat de inkomensongelijkheid het ze mogelijk maakt om in één uur meer te verdienen dan anderen in meerdere uren. En omdat die koop van arbeid door de collectiviteit gul gesubsidieerd wordt. Dat is de actieve welvaartsstaat. Het navrante is dat die nieuwe ongelijkheid georganiseerd wordt door socialen en socialisten.